

Порядок виконання перемикачів

Операції з вимикачами. Відключення і включення електричного ланцюга, що має вимикач, виконується вимикачем. Управління вимикачем може бути дистанційним або ручним. Команда на включення і відключення вимикача з дистанційним управлінням подається від ключа управління і за допомогою пристрою телемеханіки; з місця установки операції проводяться тільки при ремонті і ліквідації аварій.

Після завершення тієї або іншої операції з вимикачем перевіряється його дійсне положення, оскільки команда включення або відключення може виявитися невиконаною. Якщо після відключення вимикача має відбутися проведення операцій з роз'єднувачами або віддільниками, то перевірка положення вимикача проводиться на місці установки по механічному покажчику, положенню рухливих контактів і траверс, свідченням манометрів у вимикачів з газонаповненими віддільниками.

Перевірка положення вимикача за свідченнями сигнальних ламп і вимірювальних приладів допускається при відключенні або включенні трансформатора, лінії, шин тільки вимикачем (без проведення операцій з роз'єднувачами).

У ряді випадків виникає необхідність фіксувати вимикач в певному положенні, перш ніж персонал приступить до операцій з роз'єднувачами. Наприклад, при переводі приєднань з однієї системи шин на іншу персонал має бути упевнений в тому, що шиноз'єднувальний вимикач включений і ніякі випадкові дії не можуть змінити його положення. Досягається це шляхом зняття запобіжників (або відключення автоматичних вимикачів) на обох полюсах ланцюгів управління вимикачем до перевірки його дійсного положення на місці.

Операції з роз'єднувачами і віддільниками. Перед відключенням або включенням роз'єднувачі або віддільники оглядаються. Вони не повинні мати видимих дефектів і ушкоджень. Операції з роз'єднувачами, у яких при вимірах виявлені дефектні ізолятори, проводяться, як правило, після зняття з них напруга.

При ручному включенні роз'єднувачів і появи дуги між контактами ножі не слід відводити, оскільки дуга при розхилі контактів може подовжитися і перекрити проміжок між фазами. Почата операція включення в усіх випадках триває до кінця.

При ручному відключенні роз'єднувачів спочатку роблять пробний рух важелем приводу, щоб переконатися в справності тяги, відсутності гойдань і дефектів ізоляторів. Якщо у момент розходження контактів між ними виникне дуга, що може бути в результаті розриву ланцюга струму навантаження, роз'єднувачі негайно включають і до з'ясування причини утворення дуги операції з ними не проводять.

Операції з комутаційними апаратами, встановленими в одному електричному ланцюзі, проводяться в послідовності, що враховує призначення цих апаратів і що забезпечує безпеку для тих, хто виконує перемикач. Всяке порушення встановленого порядку перемикачів, зневага до "дрібниць", невиконання послідовності при операціях призводять до аварій і погрожує життям людей.

Нижче розглядається порядок проведення операцій з вимикачами і роз'єднувачами. При цьому мається на увазі, що операції, що вимагають узгодження дій персоналу суміжних об'єктів, своєчасно проводяться під керівництвом диспетчера.

Типовою операцією є відключення лінії, що має вимикач, лінійні і шинні роз'єднувачі з кожною з її сторін. Першою операцією є відключення вимикачів, за допомогою яких розривається ланцюг струму навантаження і знімається напруга з лінії. Після перевірки відключеного положення вимикача відключають лінійні, а потім шинні роз'єднувачі. Така послідовність операцій пояснюється прагненням зменшити наслідки ушкоджень, які можуть мати місце при помилкових діях персоналу. Включення лінії в роботу виконують в зворотній послідовності, тобто першими включають шинні, потім лінійні роз'єднувачі і потім вимикачі.

Слід зауважити, що при відключенні лінії тільки для робіт на самій лінії вважається достатнім її відключення вимикачами і лінійними роз'єднувачами. Створення додаткового видимого розриву ланцюга ще і на шинних роз'єднувачах є зайвим.

<http://www.motor-remont.ru/books/book24/book24p15.htm>

Порядок виконання перемикачів. При перемикачній черговий, маючи при собі заповнений бланк, діє в наступному порядку: на місці перемикачів уважно перевіряють по напису найменування приєднання і назву устаткування, з яким має відбутися проведення операції;

переконавшись в правильності вибраного устаткування, зачитує по бланку зміст операції і виконує її; при проведенні перемикачів двома особами зміст операції повторюється виконавцем і потім виконується ним;

після проведення операції запис її в бланку закреслюється.

Перемикач залежно від їх складності можуть виконуватися одним або двома черговими. За участю двох чергових старший за посадою проводить післяопераційний контроль і керує перемикачними в цілому.

Інший черговий виконує операції. Чергові при цьому не мають права ухилятися від виконання покладених на них обов'язків. Не можна, наприклад, допускати, щоб обидва учасники перемикачів одночасно виконували операції з устаткуванням, забувши про необхідність контролю.

У конкретних схемах електроустановок для виконання типових перемикачів допускається також користуватися заздалегідь складеними і затвердженими головним інженером підприємства 'бланками перемикачів - типовими бланками (чи програмами) перемикачів.

Інформація про закінчення перемикачів. Після закінчення перемикачів в оперативному журналі виконується запис про усі операції з комутаційними апаратами, змінах в схемах релейного захисту, встановлених (чи знятих) заземленнях і ін. Для того, щоб записи про накладення і зняття заземлень виділити серед іншого тексту, їх підкреслюють кольоровими олівцями: червоним - при накладенні, синими - при знятті заземлення. Одночасно вносяться відповідні зміни в оперативну схему. Про закінчення перемикачів повідомляється черговому, який віддав розпорядження про перемикачів. Повідомляє той, що отримав розпорядження.

<http://www.motor-remont.ru/books/book24/book24p15.htm>

У електроустановках напругою понад 1000 В перемикачів проводяться:

- без бланків перемикачів - у разі простих перемикачів і за наявності діючих блокувальних пристроїв, в повному об'ємі виключаючих помилкові операції з роз'єднувачами і заземлюючими ножами при проведенні перемикачів;

- по бланках перемикачів - у разі відсутності блокувальних пристроїв або їх несправності, виконання блокування не в повному об'ємі, а також при проведенні складних перемикачів.

Перелік складних перемикачів визначає особа, відповідальна за електрогосподарство, і затверджує керівник споживача. До складних відносяться перемикачів, що вимагають строгої послідовності операцій з комутаційними апаратами, заземлюючими роз'єднувачами і пристроями релейного захисту, протиаварійної і режимної автоматики. При виконанні вказаної в програмах, бланках перемикачів послідовності операцій забезпечується безпека оперативного і ремонтного персоналу і запобіже виникнення або розвиток порушення в роботі електроустановки.

При ліквідації аварій перемикачів здійснюють без бланків перемикачів, виконуючи послідовно усі операції під контролем старшого оперативного персоналу, з подальшим записом в оперативному журналі. Бланки перемикачів мають бути пронумеровані. Використані і зіпсовані бланки зберігають в установленому порядку, але не менше 10 діб.

У електроустановках напругою до 1000 В перемикачів здійснюються без складання бланків перемикачів, але із записом в оперативному журналі.

<http://ohranatruda.in.ua/pages/2149/>